

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Rozprawa doktorska podejmuje temat wpływu naturalnej dwujęzyczności na kształtowanie się kompetencji językowej i poznawczej na studiach neofilologicznych. Badania przeprowadzono wśród studentów pochodzenia ukraińskiego studiujących w Polsce. Podjęcie tego tematu jest niezwykle istotne w kontekście zwiększającej się liczby studentów pochodzenia ukraińskiego w Polsce. Przeprowadzenie badań wśród młodych dorosłych wypełnia lukę badawczą, która pojawiła się w badaniach nad dwujęzycznością, które są zwykle poświęcane naturalnej dwujęzyczności dzieci choć przeprowadzono również badania wśród osób dorosłych oraz w wieku podeszłym.

Celem poznawczym badań jest zgłębienie wiedzy na temat dwujęzyczności naturalnej, a w szczególności dwujęzyczności ukraińsko-rosyjskiej wśród studentów kierunków neofilologicznych w Polsce. Badania zakładają kompleksowe naświetlenie specyficznych uwarunkowań badanych osób z rodzin dwujęzycznych oraz wpływu bilingwizmu naturalnego na studiowanie i akwizycję języka na uczelni wyższej.

Część teoretyczna rozprawy prezentuje całościowy przegląd literatury dotyczący dwujęzyczności oraz nauki i akwizycji języka. Przeprowadzono także szczegółową analizę sytuacji językowej Ukrainy, co pozwoliło przygotować badanie.

Perspektywa socjologiczna stanowi punkt wyjścia do zaprojektowania badania. Wykorzystano metodę indywidualnych wywiadów pogłębionych, która mieści się w obrębie metod jakościowych. Wywiady w grupie głównej zostały przeprowadzone wśród studentów pochodzenia ukraińskiego, którzy doświadczyli naturalnej dwujęzyczności ukraińsko-rosyjskiej i podjęli studia neofilologiczne w Polsce. Rozmowy zostały stranskrybowane oraz poddane analizie przy pomocy programu MAXQDA2022.

Badania pozwoliły uzyskać wgląd w perspektywę respondentów na temat ich własnej dwujęzyczności. W niniejszej rozprawie przedstawiono opinie i refleksje studentów pochodzenia ukraińskiego na temat wpływu naturalnej dwujęzyczności na świadomość metajęzykową, umiejętności poznawcze, strategie uczenia się języka, naukę przedmiotów pozajęzykowych na studiach neofilologicznych oraz rozwój sprawności i kompetencji językowych. Opisano również w jaki sposób badani postrzegają własny

proces przyswajania języka w odniesieniu do studentów z rodzin jednojęzycznych. Ponadto ukazano w jaki sposób respondenci postrzegają zjawisko własnej dwujęzyczności, jakie postawy mają wobec opanowanych przez nich języków oraz dlaczego zdecydowali się na podjęcie kierunku neofilologicznego.

Wypowiedzi respondentów świadczą o pozytywnym nastawieniu wobec dwujęzyczności, które wynika m. in. z praktycznych korzyści wynikających ze znajomości wielu języków. Badani zauważają u siebie pewne predyspozycje do nauki języków obcych, które w ich subiektywnej opinii mogą wynikać z naturalnej dwujęzyczności ukraińsko-rosyjskiej. W ocenie respondentów zauważalny jest wpływ naturalnej dwujęzyczności ukraińsko-rosyjskiej na świadomość metajęzykową, umiejętności poznawcze oraz strategie uczenia się języka obcego. Badani w wywiadach wskazują głównie na korzyści, ale również na trudności wynikające z ich naturalnej dwujęzyczności podczas studiów na kierunku neofilologicznym. Możliwość rozwoju własnych zainteresowań związanych z nauką języka, perspektywy zawodowe oraz możliwość komunikacji w języku obcym stanowią główne motywy wyboru przez uczestników badania kierunku neofilologicznego w Polsce.

Rozprawa umożliwia wgląd w wewnętrzną perspektywę studentów pochodzenia ukraińskiego na temat ich naturalnej dwujęzyczności, a w szczególności na temat kształtowania się ich własnej kompetencji językowej i poznawczej. Praca o charakterze eksploracyjnym przedstawia szeroką perspektywę i stanowi istotny wkład w prace badawcze w tematyce dwujęzyczności.

PhD thesis summary

The doctoral dissertation discusses the influence of natural bilingualism on the development of linguistic and cognitive competence in modern language studies. The research was conducted among Ukrainian students studying in Poland. Taking up this topic is extremely important in the context of the increasing number of students of Ukrainian origin in Poland. This research fills a gap in the study of bilingualism, which typically focuses on natural bilingualism in children, although there have been studies involving adults and the elderly.

The cognitive aim of the research is to deepen our understanding of natural bilingualism, particularly Ukrainian-Russian bilingualism, among students of modern language studies in Poland. The study aims to comprehensively elucidate the specific conditions of individuals from bilingual families and the influence of natural bilingualism on language study and acquisition at the university level.

The theoretical part of the dissertation provides a comprehensive review of the existing literature on bilingualism, as well as on language learning and acquisition. A detailed analysis of the linguistic situation in Ukraine was also carried out, which allowed for the preparation of the study.

The research was designed from a sociological perspective, utilizing the method of individual in-depth interviews within the realm of qualitative methods. The main group interviews were conducted among Ukrainian students who experienced natural Ukrainian-Russian bilingualism and pursued modern language studies in Poland. The interviews were transcribed and analyzed using MAXQDA2022 software.

The research provided insight into the respondents' perspectives on their own bilingualism. The dissertation presents the opinions and reflections of Ukrainian students on the influence of natural bilingualism on metalinguistic awareness, cognitive skills, language learning strategies, non-language subjects in foreign language studies, and the development of language proficiency and competencies. It also describes how the participants perceive their own language acquisition process compared to students from monolingual families. Furthermore, it illustrates how the respondents perceive their

bilingualism, their attitudes toward the languages they have mastered, and why they decided to pursue modern language studies.

The survey revealed the respondents' positive attitudes towards bilingualism, which, among other things, results from the practical advantages of knowing several languages. The answerers also identified certain predispositions for learning foreign languages in themselves, which in their subjective opinion may be due to natural Ukrainian-Russian bilingualism. According to the respondents, the impact of natural Ukrainian-Russian bilingualism on metalinguistic awareness, cognitive skills and foreign language learning strategies is noticeable. In their statements, the answerers mainly indicate the benefits, but also the difficulties resulting from their natural bilingualism during their studies in modern languages. The opportunity to develop their own interests related to language learning, career prospects and the possibility to communicate in a foreign language are the main motives for the study participants to choose a language faculty in Poland.

The work offers an internal perspective on the natural bilingualism of Ukrainian students, particularly regarding the development of their language and cognitive competencies. As an exploratory study, it provides a broad perspective and makes a significant contribution to research in the field of bilingualism.